

Arbejdsskade - definitioner

Begrebet "Arbejdsskade" dækker som udgangspunkt over to forskellige begreber:

- Arbejdsulykker, som er en fysisk eller psykisk skade, der opstår efter en hændelse eller en påvirkning, der er sket pludseligt eller inden for 5 dage.
- Erhvervssygdomme, som er en sygdom, der skyldes arbejdet eller arbejdsforholdene. Sygdommen kan komme af påvirkninger gennem kortere eller længere tid.

Nedenstående tabel viser eksempler på, hvornår der er tale om en ulykke eller en erhvervssygdom:

Det er en ulykke, hvis:	Men en erhvervssygdom, når:
➤ En høreskade er forvoldt ved et kraftigt smæld	➤ Høreskaden er forvoldt ved lang tids ophold i et kraftigt støjmiljø
➤ En stikulykke giver anledning til infektion med efterfølgende smitte som f.eks. hepatitis.	➤ Slid på huden, kombineret med kontakt med eksemfremkaldende stoffer medfører eksem.
➤ En rygskada er opstået ved et fald.	➤ Rygskaden er opstået ved lang tids arbejde i belastende arbejdsstillinger.
➤ En medarbejder hjælper en borger med op af sengen. Da borgeren pludselig synker sammen, pådrager medarbejderen sig en akut overbelastning af ryggen i forsøget på at gribe borgeren.	➤ En rygsmerter der er opstået efter mange års tungt plejekrævende arbejde.
➤ En medarbejder bliver truet af en borger med en kniv, og medarbejderen får et psykisk chok, eller en medarbejder får et knytnæveslag i ansigtet og får både en tandskade og psykiske gener	➤ Psykiske gener opstår gradvist efter flere års belastninger i form af trusler og vold fra udad reagerende borgere.

Definitioner

Udover arbejdsulykker og erhvervssygdomme anvender vi yderligere følgende begreber inden for "arbejdsulykker"

- Nærved-hændelser¹. Her er der ikke tale om personskade! Små-skader som fx rifter, blå mærker er ikke nærved-hændelser men derimod en arbejdsulykke, fordi der er sket en personskade! En nærved-hændelse er en episode, hvor det kunne være gået galt. Eksempel: En medarbejder er lige ved at slå hovedet op i et lavt hængende skab; en medarbejder træder ned i et dybt hul ude på legepladsen, uden at vrikke om på foden; en person i krise møder op på rådhuset, vedkommende taler højt og græder.
- Risiko. Her er der tale om en risiko i arbejdet. En risiko bliver synlig i forbindelse med en fysisk/psykisk risikovurdering af forholdene inden man påbegynder sit arbejde. Et eksempel: En medarbejder skal afholde et møde med en borger i et samtalelokale. Medarbejderen tjekker lokalet (risikovurderer lokalet) og konstaterer, at der står en stor glasskål på bordet samt, at indretningen af lokalet gør, at der ikke er flugtveje for

¹ Benævnelsen "nærved-ulykke" bruges også om "nærved-hændelser". Dette kan dog være misvisende, da ordet "ulykke" kan opfattes som, at der er tale om en mindre ulykke fx blå mærker, rifter etc. Ved i stedet at benytte ordet "hændelse" så refererer det til en hændelse – og ikke en ulykke – hvor det var lige ved at gå galt.

medarbejderen, hvis samtalen udvikler sig uhensigtsmæssigt; en medarbejder ser et dybt hul i jorden ude på legepladsen.

- Trusler og chikane. På nogle arbejdspladser – fx inden for ældre og psykiatri/handicap – er der borgere, som har en uadækkende adfærd fx i form af tilråb eller slår ud efter personalet. Som udgangspunkt sker der ikke en stor skade men på sigt kan det være meget belastende for den enkelte medarbejder. Hvis arbejdspladsen i disse situationer hver gang skal lave en anmeldelse, så vil de ikke kunne foretage sig andet. I stedet registrerer arbejdspladserne episoderne. I særligt alvorlige tilfælde samt hvor en medarbejder sygemelder sig på baggrund af en trussel eller chikane, så skal det anmeldes som en arbejdsulykke. Registreringerne underbygger, at der ikke er tale om et enkeltstående tilfælde – det kan være relevant hvis sagen kommer frem til Arbejdsskadestyrelsen. Vold (grov) skal som udgangspunkt altid anmeldes som en arbejdsulykke!

Nedenfor er en tabel som beskriver de enkelte typer at arbejdsskader:

Arbejdsskade	Umiddelbar årsag	Årsag, hændelse, påvirkning		Skade	Anmeldelse/registrering
Arbejdsulykke	Risici i arbejdsmiljøet	Pludselig uventet. Afvigende, op til 5 dage	Forvolder umiddelbart skade stort og småt.	Akut personskade	Arbejdsgiver har pligt til at anmelde
Fysisk Vold og grov psykisk vold.	Risici i arbejdsmiljøet	Pludselig uventet og afvigende	Forvolder umiddelbart skade	Akut personskade	Arbejdsgiver har pligt til at anmelde
Erhvervssygdom	Eksposering i arbejdsmiljøet – over tid	Forekommer som normal del af arbejdet	Forvolder skade efter længere tids påvirkning	Sygdom og nedslidning	Læge/tandlæge har pligt til at anmelde
”Mindre vold” (fx krads, tjat), Trusler, chikane, mobning, upassende adfærd	Risici i arbejdsmiljøet	Forekommer i arbejdet. Kan være pludselig, uventet	Kan forvolde skade på lang sigt	Nedslidning	Medarbejder/arbejdsgiver registrerer hændelse
Nærved-hændelse	Risici i arbejdsmiljøet	Forundring, opmærksomhed. Forekommer i arbejdet.	Kan forvolde skade	Medfører ikke skade	Medarbejder/arbejdsgiver registrerer hændelse
Risikofaktor	Risici i arbejdsmiljøet	Forundring, opmærksomhed. Forekommer i arbejdet.	Kan forvolde skade	Medfører ikke skade	Medarbejder/arbejdsgiver registrerer risici